

BEKÜLDÖTT KÖNYVEK

Csekey István: *A kötelező szavazás*. Különnyomat a Polner-Emlékkönyvből. Szeged, 1935, 8° 56 l. — A munka első része a kötelező szavazás történeti kialakulását tárgyalja. A külföldi államok közül Anglia, Franciaország, Svájc, Lichtenstein, Belgium, Ausztria, Spanyolország, Hollandia, Németország, Bulgária, Csehszlovákia, Románia, Luxemburg, Görögország, Észtország és a középamerikai köztársaságok (Salvador és Honduras) ismerték, illetve ismerik ezt az intézményt. Különösen behatóan foglalkozik a szerző a kérdés magyar részével, ismertetve a parlamenti bizottságok és a plénum tárgyalásait is. A második rész a kötelező szavazás elméletét mutatja be, a harmadikban pedig a kérdés gyakorlatát: a jogforrásokat, a szankciókat, a büntető hatóságokat s a kötelező szavazás hatását. A szerző arra az eredményre jut, hogy a kötelező szavazás intézménye, bár jogelvileg indokolható, végeredményében mégis csak kényszereszköz, amelyet az állam egyik szervének tökéletesebb létesítése céljából ott kell alkalmazni, ahol a polgárokból még hiányzik az emelkedettebb szellem a közügyek irányában.

Kerekjártó Béla: *Természeti törvény és matematika*. Szeged, 1934, 8° 13 l.

Irodalomtörténeti Dolgozatok. Császár Elemér hatvanadik születésnapjára. Budapest, 1934, 8° 292 l. — A kötet föltűnést keltő tanulmánya Waldapfel József Bánk-bán-párhuzamai, Veit Weber és más német írókból. A problémát helyesen állítja föl a szerző: „Hogyan lehetséges, hogy az annyira egyéni látású s annyira a hőseivel átélte életet formáló költő egyre-másra idegen gondolatokat illeszt jelenetei sorába, anélkül, hogy ez kizökkentené alkotó munkája lendületéből, sőt az idézetek legnagyobb része oly tökéletesen belesimul munkája remek egységébe, hogy egyiket-másikat szinte az ő alakjai lelkivilágának legtalálhatóbb kifejezése gyanánt idézgetik tovább?”

Hóman Bálint és Szekfű Gyula: *Magyar történet*. III. kötet, írta Szekfű Gyula. Budapest, 1935, 8° 645 l. — Ma még nem lehet belátni ennek a nagyszabású szintézisnek hatását a magyar történelmi gondolkozásra. Kétségtelen, hogy több generáción keresztül fogja irányítani nemcsak a tudományos kutatást, hanem a népszerűsítő történetírást és a rokontudományok fejlődését is.

Laus podagrae Az Az Köszvénynek Ditsireti. 12° 11 l. Turóczi-Trostler József kiadása.

Szentkuthy Miklós: *Az egyetlen metafora felé*. Budapest, 1935, 8° 220 l. — A „Prae” szerzőjének ez az újabb munkája kevesebb fejlődést okoz, de viszont líraiságban is alatta marad előző chaotikus kompozíciójának... Ha csak a stílus fogalmi-asszociációs fejelettségét és új-keresését tekintjük, Szentkuthy élén jár mai irodalmunknak. De egyéb is van, amit még várunk tőle: a „szörnyű aktivitás-vágy” visszakanyarodását a Proust-i és Valéry-i ösvényekről a fantázia konkrétabb tájai felé. z. b.

Fekete Lajos: *Vassal és tohásszal*. Versek. Janus Pannonius Társaság kiadása. 1934, h. n., 8° 109 l.

Radnóti Miklós: *Kafka Margit művészi fejlődése*. Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának kiadása, Szeged, 1934, 8° 104 l.

Független Szemle, szerk. Dénes Béla. 1934. évf.

Új Magyar Lira. Fiatal költők antológiája. Összeállította Kárpáti Aurél. A Vajda János-Társaság kiadása. H. n., 1934, 8° 885 l. — A kötetben a Széphalom munkatársai közül a következők szerepelnek: Berczeli A. Károly, Ortutay Gyula, Radnóti Miklós, Rónai Mihály András.

Bálint Sándor: *Néprajz és nevelés*. Szeged, 1934, 8° 32 l.

Móra Ferenc emlékezete. Emlékbeszéd. A szegedi Rotary-Club összejövetelén elmondta Tonelli Sándor. Szeged, 1934, 8° 16 l.

Molnár József-Árpád: *Új hárfán felzengő dalok*. Versek. I. rész. 1920—1932. Budapest, 1935, 8° 91 l. — Hárfának hárfája, de nem új. Gyóni emlékének ezekkel a szavakkal áldoz a szerző: „Lángigéiddel ajkamon idézlek dicső költő!”

Czakó István: *A Saar-vidéki népszavazás*. Pécs, 1935, 8° 15 l.
Bibó István: *A számok szerepének és jelentőségének kialakulása az emberiség történetében. A számok jelentősége a IX—XIII. századi magyarság történetében*. Szeged, 1935, 8° 80 l.

Goethe: *A bűnrészesek*. Verses vígjáték három fölvonásban. Fordította Bardócz Árpád. Santhó Miklós rajzaival. Budapest, 1934, a Magyar Goethe-Társaság kiadása. 8° 79 l.

A Felsőoktatásügyi Egyesület Közleményei, 27. sz., Budapest, 1934, 8° 52 l. — A 36. lapról, Varga Zsigmondnak Klebelsberg síremlékénél tartott beszédéből: „Ma már szűnőfélben van a teremő nagyság megítélése körül keletkezett kakofónikus zaj s lassanként mindenki kezdi belátni, hogy Klebelsberg Kunó műve a legátgondoltabb honmentés volt. Egy második ragyogó honfoglalás, melynek sikerét, szükségességét nem befolyásolhatja sem idő, sem nyomorúság”.

Szönyi Zoltán: *Pillanatok*. Magyar Téka, Szeged, 1935, 8° 62 l. — Versek.

Magyarok Lapja, 1935 jan. 13. — A hírek között olvassuk: II. Rákóczi Ferenc Miskolcra kiáltványt intézett a horvát-szlavon rendekhez és ebben írta: „Anyám után én is horvát vagyok; működjétek velem közösen fölzsabadulástokért”.

Györfly István: *Dr. Polner Ödön hetvenedik születésnapja alkalmából 1935 április 6-án tartott banketten elmondott beszéd*. Szeged, 1935, 4° 4 l.

Baróti Dezső: *Estike*. Szeged, 1935, 8° 9 l. — Jegyzet Csokonai Vitéz Mihály Az én poézisom természete c. verséhez.

Apró István: *Ambrogio Traversari Magyarországon (1435—36)*. Szeged, 1935, 8° 68 l. — Főgel József prof. intézetének 3. sz. kiadványa.

Zobor Eszter: *Ekeronthó Borbála*. Regény Mátyás király korából. Budapest, 1934, 8° 243 l.

Marót Károly: *Neveléstudomány és tudománynevelés*. H. n., é. n., 8° 6 l.

Bátky Zsigmond, Györfly István és Viski Károly: *A magyarság tárgyi néprajza*. Egyetemi Nyomda, Budapest, é. n., 4° 435 l. — A három kötetre tervezett munkát Czakó Elemér szerkeszti.

Hont Ferenc: *Színház és munkásosztály*. Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiuma, 1934, 8° 22 l.

Galyasi Miklós: *A nagy törvény mentén*. Versek Kohán György képeivel. A költő kiadása. H. n., é. n. 8° 70 l. — A „költő”, aminek saját-maga nevezi magát a szerző, valóban költő; keresi az egyéni hangot és témákat, kép-anyaga és az étellel szemben megnyilvánuló szemléletmódja nem sablonos.

Berczeli A. Károly: *Sámson és Delila*. Az új hőskor drámája. Prometheus-kiadás, Szeged, 1935, 8° 103 l. — A szerző már az ötödik drámát írja (egypárat előadott belőlük a szegedi színház), verskötetei jelentek meg és egy regénye van közlés alatt. Olvasók és nézők mindenütt élénk tetszéssel és biztatással fogadják egy-egy újabb megnyilatkozását és a kritika is kezd már figyelni groteszk elképzeléseire, keserű élet-filozófiájára, — de mégis, nagyon sok hiányzik hozzá, hogy Berczeli A. Károlyt fölfedezzék. Külső tényezőkön kívül talán az is, hogy a szerző írjon önmagából merítve egy harmonikus művet, amely szublimált formába önti azt a forradalmi tehetséget, amely eddig még csak feszíti, de nem alakítja az irodalmi kereteket. g. p.

Flórián Tibor: *Felhők fölött, felhők alatt*. Hitei kiadása, 1935, 8° 708 l. — Aforisztikus, odalehelt szabadversek, szimpatikus-esztéta embertől, aki Walt Whitmanhoz ír sorokat és pillanatképeket rajzol felvidéki-szentimentális tájakról.

Nagy Sándor: *Arany Toldija*. Irodalomtörténeti és széptani tanulmány. Budapest, é. n. 8° 119 l. — A szerző a 96. lapon föl sorolja „a költői nyelv gazdagítására szolgáló” népies szavakat. Ezek között idegen eredetűek: suhanc (a. m. 'svájci'), bakacsin (olasz 'boccaccio'), puffanó, jus, bitang (középnémet 'bitung'), csúf, tanya, zimankó stb.

W e s z e l y Ödön: *A korszerű nevelés alapelvei*. Budapest, Egyetemi Nyomda, 1935, 8° 556 l. — Az 508. lapon: „A szobrászat és festészet tovább halad a kifejezésben. Ma már nemcsak utánzó, nemcsak meglévőit fejez ki, a művész költővé válik, nem köti őt a valóságos sem forma, sem szín, sem távlat tekintetében“.

J o ó Tibor: *Bevezetés a szellemtörténetbe*. Budapest, 1935, 8° 184 l. — A probléma magyar irodalmával mindössze hét lapon foglalkozik a szerző (103—109. ll.). A bibliográfia csak német műveket említ. Érdekesége a könyvnek, hogy a magyar szellemtörténeti mozgalmat Böhm Károlyra vezeti vissza. Véleményünk szerint azonban sem Fogarasiék, sem a Minerva c. folyóirat szerepét nem domborítja ki kellőképpen. *gp.*

M i s k o l c z y Dezső: *A haladottabb kor öröklődő elmebetegségei*. Budapest, 1934, 8° 119 l.

K l e m m Antal: *Pécs és a Mecsek neve*. Pécs, 1935, 8° 20 l.

A S z e g e d i Fiatalok Művészeti Kollégiumának szemléje. Szerk. H o n t Ferenc. 1935 jan. — A 106. lapon Baróti Dezső ismertetése a szegedi egyetem Francia Intézetének színháztörténeti disszertációjáról.

U j K o r. Aktív katolikus organum. Szerk. A r a d i Zsolt, B a l l a Borisz, P o s s o n y i László. 1935, 10. sz. — A 21. lapon René Schwob-ról: „Ez a zseniális katolikus zsidó elbírija vérének vakmerő ösztöneit“. A 26. lapon: „Kossuth Lajos ragyogó tehetsége ellenére, fájának fatális tulajdonságait fejezte ki: a heroikus tettekéesség mellett a szalmalángi hevületet, a kitartásban való ellankadást, a túlzó bizakodás mellett a kétségbeesést és még sok olyan tulajdonságot, amelyekért mind e mai napig súlyos árat fizettünk“.

H á z y Albert: *Miért korszerű az Ember tragédiája?* 8° 14 l.

L e o S p i t z e r: *Notas sobre romances espagnoles*. Madrid, 1935, 8° 21 l.

H a j n a l István: *Írásbeliség, intellektuális réteg és európai fejlődés*. Különnyomat a Károlyi Árpád-Emlékkönyvből. Budapest, 1933, 8° 30 l.

T r ó c s á n y i György: *A társadalomtudományi előrelátás*. H. n., é. n., 8° 26 l. — Beszámoló az Institut International de Sociologie XI. kongresszusáról.

F a z e k á s Jenő: *Észt nyelvművelő és nyelvújító törekvések*. Debrecen, 1935, 8° 60 l. — A Zsigmond Ferenc szerkesztésében megjelenő „Debreceni Ref. Tanárképző Intézet Dolgozatai“ különnyomata.

A l s z e g h y Zsolt: *A XVII. század magyar lírai költészete*, Budapest, 8° 54 l. — Akadémiai székfoglaló.

Adalékok a tudományok szociológiájához. A XVI. század társadalom-szemlélete Selnecker Miklósnál és Szegedi Lőrincnél. A-2. Adalékok az irodalomtörténet szociológiájához. H. n., é. n., 8° 34 l. — A kiadványnak csak a 23. lapján tűnik ki, hogy a szerző: H á z y Albert.

A z o l a s z - a b e s s z i n konfliktus. A Népszövetséghez benyújtott olasz memorandum kivonata. H. n., 1935, 8° 16 l.

T o m o r i Viola: *A parasztság szemléletének alakulása*. Szeged, 1935, 8° 123 l. — Várkonyi Hildebrand intézetének 4. sz. kiadványa.

S z e r b Antal: *Budapesti Kalauz Marslakók számára*. K o l o s v á r y Sándor rajzaival. Budapest, 1935, 4° 31 l. — A 11. lapról: „A Lánchid empire-stílusban épült, mint az egyik oldalon az Alagút bejárata és a másik oldalon a Főkapitányság. Általában Pestnek két történelmi rétege van: a barok, amely az alapvető katolikus és német polgárság lelke és az empire, amely egy nagy magyar lendület emlékét őrzi, egy lendületét, amely azóta a semmibe enyészett“.

M a g y a r S z e m l e, 1935, 1. sz. — A 70. lapon írja B i s z t r a y Gyula: „A hazai szabadtéri játékok közül a szegedi előadások jutottak a legmagasabb fejlődésre. A szegedi Dóm-környék térhatása a velenceire emlékeztet; impulzust és műfajt a játékok Salzburgtól kölcsönöztek; itt tehát a szabadtéri játékok keretei és mintái szerencsésen találkoznak“.